

בבית המשפט העליון

רע"א 3162/14

לפני : כבוד השופט י' עמית

המבקש : אברהם גזונטהייט

נ ג ד

המשיבים :
1. שלמה איזנברג
2. אליהו רוזנגרטן
3. ערד השקעות ופיתוח תעשייה בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בירושלים מיום 27.3.2014 בת"א 4023-10 שניתנה על ידי
כב' השופט א' רומנוב

בשם המבקש :	עו"ד איל רוזובסקי
בשם המשיב 1 :	עו"ד שמרית כרמי נעמת
בשם המשיב 2 :	עו"ד מיכאל הרצברג
בשם המשיבה 3 :	עו"ד מיתר ליקוורניק גבע לשם

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רומנוב) בת"א 4023-10 מיום 27.3.2014, בגדרה נדחתה בקשת המבקש לתיקון כתב התביעה, באופן שיתווספו עובדות וכן יתוקן סעיף הסעדים הנדרשים.

1. בשנת 1988 נחתם הסכם בין אברהם גזונטהייט (להלן: המבקש), רודולף שפיצר (להלן: שפיצר) ושלמה איזנברג (להלן: משיב 1 או איזנברג). על פי הסכם זה נוסדה קבוצת אג"ש (איזנברג-גזונטהייט-שפיצר) אשר השתלטה על החברות הבורסאיות ערד השקעות ופיתוח תעשייה בע"מ (להלן: המשיבה או ערד), וישרס חברה להשקעות בע"מ (להלן: ישרס). עם השנים מוזגה ישרס לתוך ערד, וכיום ערד הינה קונצרן חברות בישראל אשר מחזיק ארבע חברות בנות עיקריות.

בין הצדדים מתנהל סכסוך במסגרתו טוען המבקש לקיפוח בעלי מניות המיעוט בערד על ידי איזנברג, בעל השליטה בערד. טענות הקיפוח בכתב התביעה המקורי נסבו בעיקרן על: אי חלוקת דיבידנד לאורך שנים בערד לעומת שכר שנתי של כ-3 מיליון ש"ח לאיזנברג; הגדלת שליטתו הישירה של איזנברג בחברות הבנות של ערד, לצד דילול שליטתה של ערד בהן; והכוונת פעילות הדירקטורים ונושאי המשרה בערד לטובתו האישית של איזנברג. בנוסף, לטענת המבקש, יורשי שפיצר אשר מניותיהם מוחזקות כיום בתאגיד שוויצרי (להלן: משיבה 2) הפסיקו בשנת 2007 לשתף עמו פעולה, וכך הפך המבקש אשר מחזיק ב-34.58% בערד מחבר בקבוצת השליטה לבעל מניות מיעוט, כאשר איזנברג מחזיק ב-37.09% ומשיבה 2 מחזיקה ב-18.17%. על כך הוגשה תביעת המבקש לבית משפט קמא ביום 12.1.2010.

הסכסוך הניב תביעות נוספות אשר התנהלו בבית משפט קמא. כך בין היתר תביעה שעודנה מתנהלת בבית המשפט המחוזי בירושלים, ת"א 3414-09 GAINMORE LIMITED נ' אברהם גזונטהייט, שם טוען איזנברג כי על המבקש להשיב לו 8% ממניות ערד, ובתביעה שכנגד טוען המבקש כי על איזנברג להשיב לו 6% ממניות ערד.

2. ביום 21.11.2013 עתר המבקש לבית משפט קמא בבקשה לתיקון כתב התביעה בדרך של הוספות עובדות ותיקון סעיף הסעדים הנדרשים. בקשה זו התבססה על מספר אירועים אשר התרחשו לאחר סיום הליך ההוכחות ביום 30.12.2012. להלן עיקרי האירועים: (א) משא ומתן שכשל בניסיון להגיע לפשרה בתיק; (ב) הצבעה משותפת של המבקש ומשיבה 2 בישיבת האסיפה הכללית ביום 17.1.2013 בהצעה לאי מינוים מחדש של איזנברג ודירקטורים נוספים מטעמו לדירקטוריון ערד; (ג) הסכם בעלי מניות בין איזנברג למשיבה 2 (להלן: הסכם השליטה) מיום 21.2.2014 אשר מסדיר את אופן שליטתם בחברה, כולל מינוי דירקטורים, וכן קובע הוראות לעניין חלוקת דיבידנדים בערד החל משנת 2014; (ד) מחלוקת לעניין הליך מינוי דירקטורים חיצוניים בחברה. אף הוגשה תביעה של ערד נגד המבקש בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (ה"פ 7178-08-13) בגין סיכול הליך מינוי הדח"צים בחברה, תובענה אשר נסתיימה בפשרה. אין חולק כי אירועים אלו התרחשו לאחר הגשת כתב התביעה המקורי, וכי ברובם מהווים אירועים משמעותיים.

המבקש ביקש להוסיף את פירוט האירועים שלעיל ואירועים נוספים המפורטים על פני 20 עמודים בכתב התביעה המתוקן. כמו כן ביקש להוסיף על הסעדים בכתב התביעה המקורי, סעדים נוספים שיפתרו את בעיית הקיפוח וביניהם: מתן צו המחייב את איזנברג ומשיבה 2 לרכוש את מניותיו של המבקש בערד לפי שווי

ההון העצמי של ערד; חלוקת מניות החברות הבנות של ערד כדיבידנד בעין לבעלי מניותיה; וקביעת מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה יחולקו כדיבידנד לפחות מחצית מהרווחים הצבורים של החברה בכל שנה.

3. בהחלטתו מיום 27.3.2014 דחה בית משפט קמא את הבקשה לתיקון כתב התביעה. נקבע כי נוכח מהות התיקון המתבקש והיקפו הרב, ובשים לב לעובדה ששמיעת הראיות בתיק כבר הסתיימה, על התובע להביא את טענותיו החדשות בדרך של הגשת תביעה חדשה. בית משפט קמא עמד על כך שיש להבחין בין הבאת ראיות חדשות לצורך בירור עניינים המצויים בגדרי חזית המחלוקת הקיימת, לבין בקשה לשנות את חזית המחלוקת ולהעמידה על בסיס שונה. לאור זאת, נקבע כי ככל שהמבקש יודיע שהוא מעוניין להמשיך בבירור התביעה, יודיעו הצדדים אם הם מבקשים להביא ראיות נוספות, ואלה תידונה על פי העניין, שאם לא כן, יינתן צו לסיכומים. ככל שהמבקש יודיע כי בנסיבות שנוצרו הוא אינו מבקש להמשיך בבירור התביעה, המליץ בית המשפט לצדדים להגיע להסכמה בדבר אופן סיום ההליכים בתיק, ובהיעדר הסכמה – יגיש המבקש בקשה מתאימה.

על החלטה זו נסבה הבקשה שבפניי, אשר הוגשה, לאחר תום שלב ההוכחות ובטרם הגשת הסיכומים.

4. המבקש טוען כי בית משפט קמא נקלע לטעות משפטית ולסתירה פנימית, עת התיר שמיעת ראיות חדשות מחד, ודחה את הבקשה לתיקון כתב התביעה מאידך. בכך אפשר בית המשפט למשיבים הרחבת חזית על דרך של בקשה להוספת ראיות, ומנגד, מנע את תיקון כתב התביעה ובכך יצר חוסר שוויון מהותי בין הצדדים.

עוד נטען, כי אין מקום להפרדה מלאכותית בין האירועים ה"ישנים" לבין האירועים ה"חדשים" בעניין שהוא מקשה אחת; כי יש בכך חוסר יעילות; וקיים חשש לקביעות עובדתיות סותרות באותו עניין. לטענת המבקש, הסעדים שנוספו בבקשה לתיקון כתב התביעה, תואמים ומתחייבים ממכלול העובדות הרלבנטיות לבירור ההליך.

לאחר שעיינתי בתגובות המשיבים, נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות.

5. נקודת המוצא היא, שתיקון כתב תביעה הינו עניין דיוני מובהק המצוי בתחום שיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית, ואין דרכה של ערכאת הערעור להתערב

בהחלטות כגון דא אלא במקרים חריגים (רע"א 4655/14 "אפיק" חברה לתעשייה ואחסנה בע"מ נ' עיריית תל אביב-יפו, פסקה 8 והאסמכתאות שם (7.9.2014); רע"א 7615/13 מובלי עטיה שבתאי בע"מ נ' מדינת ישראל-מינהל מקרקעי ישראל, פסקה 4 (30.1.2014)). המקרה דנן אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים.

תקנה 92 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: התקנות) קובעת כי בית המשפט רשאי בכל עת להתיר לבעלי הדין לשנות או לתקן את כתבי טענותיהם, זאת על מנת להכריע בשאלות אשר באמת שנויות במחלוקת. בהכרעה בשאלה אם יש לאפשר את תיקון התביעה, ישקול בית המשפט את אינטרס מבקש התיקון להעלות טענה אמיתית אל מול אינטרס המשיב שיריעת הדיון לא תורחב שלא לצורך, ואת אינטרס הציבור ביעילות הליכים ואי הקצאת זמן שיפוטי יקר שלא לצורך (ראו: שלמה לוין תורת הפרוצדורה האזרחית מבוא ועקרונות יסוד 110-111 (1999); רע"א 3385/08 מרקט-פלייס מערכות נ' טלטל ערוצי זהב (25.9.2008)). אמנם, התקנה נתפרשה באופן ליברלי וברוחב לב בהתאם לאיזון הנדרש בין האינטרסים לעיל, אך בין היתר, על בית המשפט לבחון גם את השלב הדיוני בו מוגשת הבקשה, האם נהג המבקש בשיהוי בהגשת בקשת התיקון, והאם היעדרות לבקשה תגרום להכבדה והארכת ההליך וסרבולו (ראו, לדוגמה 1819/11 עיריית חולון נ' אליונבק, פסקה 11 (11.5.2011); יואל זוסמן סדרי הדין האזרחי 353-354 (מהדורה שביעית, 1995)).

מקום בו מבוקש להוסיף עילת תביעה חדשה, בית המשפט ייעתר לכך בצמצום (אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 352-355 (מהדורה אחת עשרה, 2013) (להלן: גורן)), וככלל אין להפוך את התביעה לתביעה אחרת, בפרט בשלב מאוחר של ההתדיינות, ולאחר שההליכים התנהלו סביב כתב התביעה המקורי (גורן, 353; רע"א 4040/11 שגב, עורכי דין נ' אנג'ל ג'נרל דיבלופרס (28.8.2011)).

6. ומהתם להכא.

בענייננו, הבקשה לתיקון כתב התביעה הוגשה בשלב דיוני מתקדם ביותר, בתום דיוני ההוכחות וטרם שלב הסיכומים. בקשת התיקון התבססה על אירועים והתפתחויות אשר התרחשו לאחר דיוני ההוכחות, והיקף התיקון הנדרש, אשר עולה כדי הוספת 20 עמודים לכתב התביעה המקורי, ובתוכם הוספת סעדים חדשים, צפוי לגרום להכבדה והארכה משמעותית של בירור התביעה. ההתפתחויות החדשות מהוות בסיס לטענות חדשות של המבקש אשר אינן מצויות בגדרי חזית המחלוקת הקיימת בין הצדדים, ועל כך עמד בית משפט קמא בהחלטתו. המבקש הלין על כך שהחלטת בית

המשפט "מקפאה" את התביעה בזמן, אך מנגד, קשה להלום כי התביעה "תרוץ" אחר ההתפתחויות החדשות ותשנה את פניה באופן כה משמעותי, במיוחד בשלב מתקדם זה של הדיון, שעה שכבר הסתיימה שמיעת הראיות והצדדים אמורים להגיש סיכומיהם. די בטעם זה כשלעצמו כדי לדחות את בקשת התיקון, אף מבלי להידרש לטענת השיהוי שהעלו המשיבים ואשר לטענת המבקש אין בה ממש נוכח המגעים לפשרה שהתנהלו בין הצדדים.

אף מקובלת עליי טענת המשיבים כי אין קשר ישיר בין ההתפתחויות החדשות שהתרחשו לאחר סיום שלב ההוכחות, לבין הסעדים החדשים שנתבקשו, ואשר חלקם שונים מהותית מאלו שנתבעו בכתב התביעה המקורי. כך למשל, הדרישה החדשה למתן צו אשר יחייב את המשיבים 1-2 ביחד ולחוד לרכוש את כל מניותיו של המבקש בחברה.

7. לא נעלמה מעיני הא-נומליה הלכאורית בהחלטתו של בית משפט קמא, לפיה ככל שהמבקש יודיע כי הוא מבקש להמשיך בבירור התביעה, אזי רשאים הצדדים לפנות בבקשות להבאת ראיות נוספות הנוגעות להתפתחויות החדשות. המבקש טען כי יש בכך כדי לקפח את זכותו ולהביא לחוסר שוויון מהותי בינו לבין המשיבים, שמצד אחד מתנגדים כי יתקן את תביעתו לאור האירועים החדשים ומצד שני מבקשים להתחשב באותם אירועים בטענות הגנתם, ובכך אוחרים במקל בשני קצותיו.

ולא היא. כפי שהבהיר בית משפט קמא בהחלטתו, יש להבחין בין חזית המחלוקת הקיימת לבין חזית המחלוקת החדשה והסעדים החדשים בכתב התביעה המתוקן. דהיינו, יש להבחין בין עובדות חדשות כראיות חדשות לבין עובדות חדשות המקימות עילות תביעה חדשות. על פי החלטת בית משפט קמא, אם וככל שיבקש המבקש להסתמך על האירועים החדשים הוא יהיה רשאי להביא ראיות נוספות, אך זאת רק לשם הוכחת תביעתו במתכונתה הנוכחית ועל פי חזית המחלוקת הקיימת. משכך, יש לאפשר גם למשיבים להסתמך על אירועים אלה ואף להביא ראיות נוספות לשם הגנתם, שהרי לטענתם דווקא האירועים החדשים מפריכים חלק מטענות המבקש.

8. סיכומו של דבר, שהבקשה לתיקון כתב התביעה מהווה, למעשה, תביעה חדשה המצריכה תשתית עובדתית חדשה לגבי הנסיבות החדשות שנוצרו. יפים לענייננו דברי השופטת חיות ברע"א 6113/13 מירו נ' ועד האגודה השיתופית כפר ביאליק בפסקה 7 (19.12.2013):

"בנסיבות אלה, הבקשה לאפשר את תיקון המרצת הפתיחה ואת הסבתה לתביעה אזרחית-כספית רגילה, אין לה מקום. מדובר למעשה בתובענה שונה בתכלית שאף נשענת במידה לא מבוטלת על ההתפתחויות החדשות והמהותיות שתוארו לעיל, אשר אירעו עם הינתן פסק הדין בטען הביניים. התפתחויות אלה הם עתה מרכז הכובד לביסוס התביעה שחפצים המבקשים לנהל. ...

[]....טענות אלה חורגות באופן מובהק מגדר המחלוקת המקורית כפי ששורטטה בהמרצת הפתיחה והוכחתן כרוכה, בין היתר, בהנחת תשתית עובדתית ומשפטית עדכנית התואמת את הנסיבות החדשות שנוצרו. משכך, צדק בית המשפט המחוזי בדחותו את עתירת המבקשים לתיקון כתב התביעה ובסוברו כי במקום "להטליא טלאים" על המרצת הפתיחה שאינה מעודכנת עוד ולהסב אותה לתביעה רגילה, מן הראוי למחוק את המרצת הפתיחה ולהורות כי המבקשים יגישו תביעה חדשה ומפורטת התואמת את מצב הדברים החדש שנוצר".

9. אשר על כן הבקשה נדחת. המבקש יישא בהוצאות המשיבים בסך 5000 ש"ח כל אחד.

ניתנה היום, י"ח בתשרי התשע"ה (12.10.2014).

ש ו פ ט